

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Bvlla Pontificia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Petes, An efficiaris propriè dominus pecuniæ sic à Ministro acceptæ? Respondeo, Te non effici propriè dominum illius pecuniæ; quia Minister ille dominium rei alienæ transferre non potest: sed acquiris possessionem, quam Ecclesia, stante hoc rerum statu, concedit. Vbi tamen rebus tuis pecunia ista sic permixta fuerit, vt non possit internosci, iam dominium translatum est: vt constat ex ijs quæ habentur §. Si dominorum. In lit. de rerum diuisionibus & L. Si alieni 7. de solutionibus.

BULLA PONTIFICIA.

CASVS I.

Clausula Priuatorum Bullis inserta.

Quando Pontifex in Bulla seu Constitutionibus suis priuat Superiores, aliosue Prælatu, Beneficijs, Voce actiua & passiu, & inhabiles ad ea reddit hac formula: Eo ipso priuamus, & priuatos ac inhabiles decernimus & declaramus, &c.

QVÆRITVR, Quid illa verba operentur?

1 **R**espondeo, Illa verba, Eo ipso priuamus, ac priuatos & inhabiles decernimus & declaramus: non puto habere eam vim vt auferant beneficium, aut prælaturam iam ante iustè possessam, ita vt homo teneatur sponte dimittere ante sententiam declaratoriam Iudicis ferentem secum executionem & priuationem. Ita enim communiter sentiunt Doctores. Quia nimis graue est, nec humanæ infirmitati accommodatum, vt quis seipsum teneatur spoliare bonis iam possessis, nemine exteriori cogente.

2 Tamen quòd attinet ad inhabilitatem respectu beneficij acquirendi; puto hanc ipso facto irrogari, sicut & irregularitatem, & inhabilitatem ex simonia; vt communiter Doctores tradunt.

Idem puto de priuatione vocis actiue & passiuæ: quia hæc non requirunt executionem hominis, sicut nec censura: & ipsa censura excommunicationis habet annexam talem inhabilitatē.

Fateor tamen, Si quis hinc incurreret infamiam, v. g. quia abstinere ab eligendo, tunc posset vt iure eligendi, sicut & celebrare in irregularitate. Idem dixerim de inhabilitate & priuatione vocis passiuæ.

3 Non tamen condemnauerim sententiam quorundam Doctorum, qui putant etiam hic requiri sententiam Iudicis declaratoriam criminis. De quo videri potest Sancius lib. 9. disput. 30. Doctores quidam hoc sunt secuti in quibusdam dispositionibus, quæ alioqui nimis duræ videbantur. Vnde in casu Sixti puto istam sententiam non improbabilem.

Sancius lib. 9. disp. 30.

CASVS II.

Bulle publicatio & reuocatio.

Pontifex Roma Bullam publicat qua vniuersam concernit Ecclesiam, & iubet eam ubique publicari & observari.

QVÆRITVR I. An hoc ipso Bulla illa obliget alias Prouincias?

QVÆRITVR II. Ad quem spectet eius alibi promulgatio?

QVÆRITVR III. Quid requiratur vt dicatur recepta?

QVÆRITVR IV. An si Bulla illa reuocetur Romæ, eo ipso censeatur ubique reuocata?

Ad Primum, Respondeo: Probabilis est sententia Bullas Pontificias nõ obligare in alijs Prouincijs, nisi ibi sint promulgata; vt diximus in Tract. de Legibus, qu. 91. art. 4. Nisi contrarium expressè dicatur in ipsa Bulla, quod bis terue fecit Xistus V.

Ad Secundum: Episcopi tenentur eas curare promulgari & obseruari, si commodè possint. Quòd si nequeat sine magna perturbatione, vel difficultate, possunt excusari, modò bona fide faciant quod in ipsis est, vt feruentur.

Ad Tertium: Vt Bulla dicatur recepta, requiritur vt à maiore parte populi vel communitatis feruetur, cum occasio se offert. Vbi tamè promulgata est, censetur recepta; saltem in proposito & acceptance populi, nisi constet de contrariis: vnde in dubio seruanda est.

Ad Quartum: Respondeo sub distinctione. In illa Bulla Romæ reuocata, vel agitur de contractibus, & similibus ex quibus nata est sequi magna perturbatio: vel agitur de priuilegijs. Si agatur de contractibus & similibus, ex quibus postea sequeretur in Prouincijs magna perturbatio, requiritur vt illa reuocatio solemniter promulgetur more legum præceptuarum in prouincia, ibidemque recipiatur. Si vero agitur de priuilegijs, nõ requiritur solemnitas illa publicatio in prouincia, sed sufficit vt Romæ more consueto facta sit, & vt de ea certò cõstet in prouincia. Nam priuilegia cum leges non sint, multò faciliùs quàm leges reuocari possunt, quandoquidè sint gratuita concessiones, quales sunt, delegata potestas absoluedi à censuris, à casibus referuatis, Indulgentiæ &c. Hoc ipso enim quo ad notitiam delegatorum talis reuocatio perfertur, amittunt delegati omnem iurisdictionem &c. Quænam verò leges in particulari obligent in Gallia, colligendum est ex regulis Doctorum.

CASVS III.

Vtrum ad vigorem Bullæ Apostolicæ requiratur Placitum Aulæ?

Placitum Aulæ.

6 **R**espondeo, Placitum Aulæ est impertinens ad valorem Bullæ. Hoc ipso enim quo recipitur aliqua Bulla, obstringit. Placitum Aulæ facit ad promouendam vel impediendam executionem alicuius sententiæ vel mandati Apostolici: quia absque illo non permittunt fieri executionem in præiudicium partis quæ videtur grauata.

CASVS IV.

Vtrum Bulla Cænæ Domini secundum omnia sua in Belgio sit admissa?

Receptio Bullæ Cænæ.

7 **R**espondeo, De Bulla Cænæ Domini non dubito quin sit recepta in Belgio quoad antiquos & ordinarios articulos, quales plerique sunt qui in eâ continentur: vix enim modò in eâ aliquid ponitur quod ab 80. vel 100. annis & amplius in vsu non fuerit. Nec refert quòd hic promulgata nõ fuerit: sufficit enim promulgatio Romanæ, & ea receptio, quam monito & cura bonorum Confessorum & Concionatorum induxit. De nouis articulis qui interdum inseruntur, maius est dubium, quia cessat illa ratio.

Nouis articuli in ea inserti.

CASVS

CASVS V.

Bulle reformatoriae acceptatio & obligatio.

Bulla quadam reformatoria concernens omnes Religiosos, recepta est in varijs prouincijs vnius Ordinis, non tamē in monasterijs Belgicis eiusdem Ordinis. Item recepta est ab omnibus Ordinibus in vno aliquo regno habitantibus, excepto tamen vno aliquo Ordine vel altero eiusdem regni.

QVÆRITVR I. An admissio Bullæ in varijs prouincijs vnius Ordinis, obliget monasteria Belgica?

QVÆRITVR II. An hoc ipso quo alij Ordines in vno regno Bullam admittunt, etiam vnus ille Ordo eam ibidem teneatur admittere?

AD Primum, Respondeo: Etsi Bulla aliqua in multis alijs Prouincijs alicuius Ordinis sit recepta; si tamen in Belgio non est in eo Ordine recepta, probabile est, ibidem non obligare, nec habere effectum, præsertim si ignoretur. Contrarium tamen est plurimorum Doctorum, præsertim quando est constitutio irritans, vel inhabilem reddens. Et iuxta hanc sententiam declarat Xistina etiam eorum qui ignoranter contra formam à se præscriptam admisi sunt vel professi, admissionem, & professionem esse irritam.

Ad secundum, Respondeo: Etsi non negauerim esse probabile, omnes Religiosos diuersorum Ordinum, in eadem Prouincia habitantium, facere vnum corpus in ordine ad receptionem vel obseruationem constitutionis, quæ generaliter ad omnes dirigitur, sicut prædictæ Xistinae ad omnes diriguntur. Tamen contrarium puto esse planè verum & probabilius. Quia in hoc Ordine possunt esse rationes recipiendi vel non recipiendi aliquam constitutionem, quæ non sunt in alio. Vario quoque iure & varijs institutis viuunt, adeo vt magis videantur distingui varij Ordines religiosi, quam variæ ciuitates eiusdem regni. Sæpius tamen fit vt lex Principis in vno oppido communiter recipiatur, & consequenter obliget singulos eius oppidi ciues; in alio non recipiatur, & ciues ibi non obligentur.

C A M B I V M.

CASVS I.

Fictum Cambiū.

Mercatores secundum rationem cambij Francofurtensis dant Curia Regia 100. quasi Curia ibi haberet pecuniam, cum pacto vt soluat recambium secundum estimationem currentem; & post terminum solutionis singulis mensibus vnum cum dimidio in 100. nomine interesse.

QVÆRITVR, An contractus ille sit iustus?

RESpondeo, Contractus ille quomodo ab iniustitiâ vindicari queat non video: Primò, Quia communis Doctorum sententia est, Non esse verum cambium, sed vsuram nomine cambij palliatam, quando Campfarius non habet pecuniam actu vel in fide amicorum eò loci, quò

cambium destinatur. Atqui Curia vel Rex nullam habet pecuniam Francofurti existentem reipsa aut in fide aliorum. Ergo hic non potest esse verum cambium, sed solum fictio cambij. Siue enim dicas cambium esse emptionem, siue permutationem, nihil habet Curia aut Rex Francofurti, cum quo fiat permutatio, aut quod possit censerī emptum in hoc contractu. Quòd si quis contendat Regem ibi posse habere pecunias, & ita iuxta quandam probabilem sententiam, quam quidam Doctores tenent de cambio Bizantino, posse subsistere naturam cambij, hoc vt gratias demus, non tamen idè redditur licitum: quia Rex non cupit remitti Francofurtum, cum sine ingenti dispendio non possit ibi pecuniam habere. Vnde est saltem contra charitatem: nemo enim vellet sibi, si in necessitate esset, id fieri, & cum tanto damno per tales ambages circumduci.

Secundò, Quia in eodem contractu obligatur Rex soluere recambium, quod etiam omnium iudicio illicitum est: quia nemo potest amplius petere ratione carentiæ pecuniæ suæ, quàm æstimationem interesse, & fortè etiam periculum fortis: ergo non potest præcisè ad recambium, quod plerumque longè maius est, obligari. Deinde, cum Rex nullam pecuniam Francofurti recipiat, qua specie iustitiæ poterit obligari ad recambium soluendum, perinde ac si rursus ad cambium accepisset?

Tertiò, Quia immodicum videtur vt Rex postea nomine interesse soluat vnum cum dimidio singulis mensibus, id est, 18. in annos sic enim vno contractu lucrabuntur 33. & quinque septimas in singulos centenarios; quo amplius non lucrantur publici & professi vsurarij.

CASVS II.

Vtrum Campsor tantum possit exigere, quantum baiulus realiter transferens?

Cambij pretium.

VIdetur posse: Eò quòd, id, quod Campsor præstat, æquivalet ei, quod præstat baiulus; nam transfert pecuniam virtualiter; quæ translatio tanti est Campfario, atque si realiter transferatur. Confirmatur, quia quòd habeat facilitate modum traiciendi, non debet ei esse fraudi, sed eius bonæ fortunæ assignandum; sicut si baiulus inueniret aliquem qui similem pecuniam in loco, ad quem fit traicctio, ei offerret, qualem accepit transferendam, non deberet realiter traicere; tamen posset pretium pactum pro reali traicctione accipere. Quòd autem minus exigant Campfiores, id prouenit ex eorum benignitate.

In contrarium tamen facit quod pretia cambiorum communi ipsorum iudicio sint constituta; ac proinde non possint excedi à particularibus: hæc autem pretia sunt longè minora, quàm ea, quæ baiulo deberentur: ergo saltem nunc non possunt amplius exigere.

Vnde sequitur non rectè excusari cambium Francofurtense (in quo campsor dans pecuniam quinto mense ante Nundinas, lucratur 5. grossos in singulos florenos; quarto autem mense dans, lucratur 4. in singulos; tertio, tres; secundo, duos; vno mense ante Nundinas dans, lucratur vnum vel nihil) eò quòd campsor dans vno mense ante Nundinas, possit exigere etiam quinque grossos,

Nemo potest testari obligari ad vnum cambium.

An Campsoris & baiuli pecunias transferentis, eadem sit ratio.

Pretium pro cambij statutum, non est transgrediendum.

Cambium quoddam Francofurtense illicitum.